

Zdeněk Svěrák

24.11.1997

herec, scénárista, dramatik

* 28. března 1936, Praha

V roce 1958 dokončil studia na Vysoké škole pedagogické, kde studoval obor český jazyk a literatura. Už tehdy se tu potkal se svým celoživotním uměleckým partnerem Ladislavem Smoljakem. Další tři roky byl učitelem v základní škole v Měcholupech na Žatecku a na gymnáziu v Žatci, od roku 1961 do 1969 byl redaktorem Československého rozhlasu, v letech 1977–91 byl zaměstnán jako scénárista ve Filmovém studiu Barrandov, předtím a poté byl ve svobodném povolání.

Zdeněk Svěrák spolupracoval velmi úzce s Ladislavem Smoljakem, se kterým napsal většinu her pro Žižkovské divadlo Járy Cimrmana, a hudebním skladatelem Jaroslavem Uhlířem, se kterým složil přes 400 písniček. Posledních dvacet let se věnuje také spolupráci se synem Janem, úspěšným režisérem. V Žižkovském divadle je uměleckým vedoucím.

Hrál v mnoha celovečerních filmech. Není snad nikoho, kdo by u nás neznal filmy jako *Vesničko má středisková*, *Na samotě u lesa*, *Tři veteráni*, *Obecná škola*, *Kolja*, *Vratné lahve*, aj. Poslední léta spolupracuje na filmech většinou se svým synem Janem.

Je držitelem dvou Českých lvů za scénář k filmům *Kolja* a *Vratné lahve*. *Kolja* získal sedm Českých lvů a dvě světová ocenění - Oscar a Zlatý Globus. Dalšími filmy nominovanými na Oscara byly *Vesničko má středisková* a *Obecná škola*.

Samostatně pak napsal scénáře k filmům *Vrchní, prchni!*, *Obecná škola*, *Kolja*, *Tmavomodrý svět* a *Vratné lahve*.

Je spoluzakladatelem a uměleckým vedoucím Divadla Járy Cimrmana. Spolu s Ladislavem Smoljakem zpracoval všechny cimrmanovské hry a řadu filmových scénářů (*Jáchyme, hod' ho do stroje*, *Marečku, podejte mi pero*, *Na samotě u lesa*, *Kulový blesk* aj).

Je také autorem rozhlasových pohádek (*Kolo se zlatými ráfky*, *Krápník a Františka*) a televizních komedií (*Případ Platfus*, *Utopím si ho sám*).

Za svou knihu povídek *Nové povídky* získal hlavní cenu Český bestseller 2011 v kategorii Česká beletrie pro dospělé. Pro děti napsal více než desítku knih, některé ve spolupráci s Jaroslavem Uhlířem. Vydali společným úsilím nejeden zpěvník a mohou se chlubit zlatými i platinovými deskami za prodané zvukové nosiče. Snad nejznámější písní, jejíž text složil právě Zdeněk Svěrák (ovšem pod pseudonymem Emil Synek) a hudbu nikdo jiný, než Jaroslav Uhlíř, je *Holubí dům*, kterou nazpíval Jiří Schelinger.

Zdeněk Svěrák se věnuje také charitativní činnosti a stal se jedním ze zakladatelů Centra Paraple. Vedle syna Jana má také dceru Hanu.

Ocenění:

- 2010 - 50. ročník Zlín, Filmfestival, Uznání za celoživotní dílo ve filmové tvorbě pro děti a mládež
- 2011 - ArtFilmFest - Hercova misia
- 2011 - MFF Bratislava - Ocenění MFF Bratislava za uměleckou výjimečnost ve světové

kinematografii

- 1996 - Český lev, Nejlepší scénář za film Kolja
- 1984 - V. MFF sci-fi filmů IMAGFIC Madrid, Cena za nejlepší scénář - Tři veteráni (1983)
- 1984 - VI. Čs. filmové veselohry Nové Město nad Metují, Cena diváků Novoměstský hrnec smích - Tři veteráni (1983)

Citát Zdeňka Svěráka: *„Humor je kvalita, kterou tenhle národ má, a tím řeší své komplexy, svá neštěstí, svou bezmocnost. Mnohokrát ho zachránil, a proto bychom si jej měli vážit.“*